

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 359/2022-168

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Straku a sudcov Roberta Šorla a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **Slovenská sporiteľňa, a. s.**, Tomášikova 48, Bratislava, IČO 00 151 653, zastúpenej AK JUDr. Marek Hic, s. r. o., P. O. Hviezdoslava 10625/23B, Martin, proti uzneseniu Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 43Ek/700/2020 z 22. marca 2021 a proti uzneseniu Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 43Ek/700/2020 z 23. júna 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 20. septembra 2021 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 11 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), základného práva na súdnu ochranu podľa 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, základného práva na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) uzneseniami všeobecného súdu označenými v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľka navrhuje napadnuté uznesenia zrušiť a vec vrátiť súdu na ďalšie konanie. Zároveň žiada o priznanie náhrady trov konania pred ústavným súdom.

II.

Skutkové východiská

2. Právna predchodkyňa sťažovateľky – Spoločnosť S Slovensko spol. s r. o. sa ako oprávnená domáhala vymoženia dlžnej sumy 22 092,20 eur s príslušenstvom od povinného [REDACTED] ([REDACTED] [REDACTED]) v pôvodnom exekučnom konaní vednom na Okresnom súde Levice

pod sp. zn. 3Er/1129/2013 na základe exekučného titulu – rozhodcovského rozsudku Rozhodcovského súdu Slovenskej obchodnej a priemyselnej komory v Bratislave č. k. RSP V-54/2012 z 9. apríla 2013. Predmetná exekúcia bola zastavená podľa § 2 zákona č. 233/2019 Z. z. o ukončení niektorých exekučných konaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o starých exekúciách“).

3. Sťažovateľka po zastavení exekúcie ako oprávnená podala 15. apríla 2020 opätovný návrh na vykonanie exekúcie [ďalej len „opätovný návrh“ (doplnený podaním z 27. mája 2020)] podľa § 9 ods. 1 zákona o starých exekúciách. O opätovnom návrhu bolo čiastočne rozhodnuté uznesením Okresného súdu Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) č. k. 43Ek/700/2020 z 1. júna 2020 tak, že okresný súd opätovný návrh sťažovateľky na vykonanie exekúcie v časti trov exekučného konania sťažovateľky v sume 589,16 eur zamietol. Sťažnosť sťažovateľky proti uzneseniu z 1. júna 2020 bola uznesením okresného súdu z 30. decembra 2020 vydaným sudcom zamietnutá. Sťažovateľka uznesenia z 1. júna 2020 a 30. decembra 2020 napadla ústavnou sťažnosťou, ktorú ústavný súd uznesením č. k. II. ÚS 116/2022-110 zo 16. marca 2022 odmietol (v časti smerujúcej proti uzneseniu z 1. júna 2020 pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie a v časti smerujúcej proti uzneseniu z 30. decembra 2020 ako zjavne neopodstatnenú).

4. Okresný súd následne uznesením č. k. 43Ek/700/2020 z 22. marca 2021 vydaným vyšším súdnym úradníkom (ďalej len „uznesenie vyššieho súdneho úradníka“) opätovný návrh zamietol s poukazom na § 53 ods. 3 písm. b) Exekučného poriadku, § 166a ods. 1 písm. a), § 166e ods. 2, § 167f ods. 1 a 2 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o konkurze a reštrukturalizácii“), keďže na majetok povinného bol v júli 2020 vyhlásený konkurz, po začatí ktorého nie je možné na majetok povinného začať ani viesť exekučné konanie a už začaté konanie musí byť zastavené.

5. Proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka podala sťažovateľka sťažnosť, o ktorej rozhodol okresný súd uznesením č. k. 43Ek/700/2020 z 23. júna 2021 vydaným sudcom (ďalej len „uznesenie sudcu“) tak, že sťažnosť sťažovateľky zamietol, sťažovateľke právo na náhradu trov exekúcie v súvislosti s podaním sťažnosti nepriznal. Okresný súd v odôvodnení uznesenia okrem iného konštatoval že *«... vyšší súdny úradník návrh na vykonanie exekúcie zamietol z dôvodu, že medzičasom od vydaného uznesenia bol na povinného vyhlásený konkurz oddĺžením a teda nastala nová skutočnosť, pre ktorú nemožno viesť exekúcie ako celok. Uvedenú skutočnosť v dostatočne zrozumiteľnej forme vysvetlil i vyšší súdny úradník v napadnutom uznesení. Oprávnený však k uvedeným skutočnostiam v sťažnosti napriek jej rozsiahlosti venoval len marginálnu časť s poukazom na § 166c ZoKR. Na následnú výzvu súdu, ktorá smerovala k novej aplikácii § 166c ZoKR, však oprávnený nijak nereagoval. Preto musí súd uzavrieť pri dodržaní zásady prednosti insolvenčného konania pred exekučným konaním, ak pred vydaním poverenia na vykonanie exekúcie pre súdneho exekútora došlo k tomu, že uznesením Okresného súdu Nitra sp. zn. 23OdK/192/2020 zo dňa 22.07.2020 bol vyhlásený konkurz na majetok dlžníka... nemožno udeliť poverenie na vykonanie exekúcie. K ostatnej síce rozsiahlej argumentácii oprávneného v sťažnosti súd nevenoval pozornosť, pretože napriek erudovanosti vo všeobecných otázkach v tejto časti sa netýkala pointy napadnutého uznesenia, t. j. toho čo už bolo vyššie uvedené, že insolvenčné konanie (vrátane oddĺženia) a táto časť so zreteľom k napadnutému uzneseniu nebola relevantná. Je*

potrebné zdôrazniť, že mimo zákonom stanovených výnimiek je insolvenčné konanie „negatívnou prekážkou“ pre začatie, resp. i priebeh exekučného konania.».

III.

Argumentácia sťažovateľky

6. Proti napadnutému uzneseniu vyššieho súdneho úradníka a sudcu podala sťažovateľka túto ústavnú sťažnosť, v ktorej argumentuje:

a) napadnuté uznesenia sú arbitrárne, neodôvodnené, vecne nesprávne, okresný súd učinil nesprávny výklad právnej normy;

b) okresný súd o opätovnom návrhu v časti trov exekučného konania rozhodol uznesením z 1. júna 2020 v spojení s uznesením z 30. decembra 2020, napriek uvedenému napadnutými uzneseniami vyššieho súdneho úradníka z 22. marca 2021 a sudcu z 23. júna 2021 rozhodol o opätovnom návrhu v celosti, teda (opäť) aj v časti trov exekučného konania. Existencia právoplatného rozhodnutia je neodstrániteľnou prekážkou postupu konania. Napadnutý výrok je jeden a nedeliteľný (zamietnutie opätovného návrhu ako celku), preto je nutné ho zrušiť v celosti, a teda zrušiť obe ústavnou sťažnosťou napadnuté uznesenia;

c) v rámci posudzovania opätovného návrhu ide len o formálne zistenie toho, či tu existovala stará exekúcia, ktorá bola podľa zákona o starých exekúciách formálne zastavená, či bol podaný opätovný návrh a po overení týchto skutočností sa opätovnému návrhu vyhovie a fakticky sa pokračuje v starej exekúcii. Neposudzujú sa iné skutočnosti, napr. tie, ktoré sú dôvodom na zastavenie exekúcie, nie je preto úlohou oprávneného preukazovať charakter vymáhanej pohľadávky;

d) rozhodnutie o oddlžení, resp. vyhlásenie konkurzu nie je dôvodom na zastavenie každého exekučného konania *en bloc*, existuje totiž kategória pohľadávok oddlžením nedotknutá (§ 166c zákona o konkurze a reštrukturalizácii). Je povinnosťou súdu tvrdiť a preukázať, že vymáhaná pohľadávka nespadá do kategórie pohľadávok oddlžením nedotknutých. Túto okolnosť je prípustné skúmať v konaní o zastavení exekúcie, nie v štádiu rozhodovania o opätovnom návrhu. Ak sa povinný domnieva, že je daný dôvod na zastavenie exekúcie, má možnosť podať návrh na zastavenie exekúcie;

e) právna úprava obsiahnutá v zákone o starých exekúciách, ktorý umožňuje zastavenie exekúcií na základe nijako nepreukázaných, sporných dôvodov, je neočakávanou, náhlou zmenou pravidiel, ktorá je protiústavná, popierajúca obsah a zmysel ústavou garantovaných základných práv;

f) okresný súd uskutočnil nesprávny výklad § 9 ods. 3 zákona o starých exekúciách, rozhodnutie okresného súdu vo vzťahu k trovám exekučného konania je nesprávne.

IV.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

IV.1. K napadnutému uzneseniu vyššieho súdneho úradníka:

7. Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov

nápravy pred iným (všeobecným) súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

8. Ako vyplýva z ústavnej sťažnosti, sťažovateľka proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka podala sťažnosť podľa § 239 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), o ktorej následne rozhodol sudca okresného súdu, preto právomoc sudcu okresného súdu na preskúmanie uznesenia vyššieho súdneho úradníka v tejto časti vylučuje právomoc ústavného súdu na prerokovanie ústavnej sťažnosti.

9. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť sťažovateľky v časti, ktorou namietala porušenie svojich označených práv uznesením vyššieho súdneho úradníka, odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie.

IV.2. K napadnutému uzneseniu sudcu:

10. Ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie veci všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 382/06).

11. Za zjavne neopodstatnený návrh možno považovať návrh na začatie konania, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

12. Vo vzťahu k námietke *rei iudicatae* v časti trov exekučného konania ústavný súd konštatuje, že duplicitné, a teda nadbytočné rozhodnutie o opätovnom návrhu v časti trov exekučného konania nijako negatívne nezasahuje do sťažovateľkou označených základných práv a práv, pretože opätovný návrh bol v časti trov exekučného konania už právoplatne zamietnutý uznesením okresného súdu z 1. júna 2020 v spojení s uznesením z 30. decembra 2020 (tieto rozhodnutia boli napadnuté ústavnou sťažnosťou sťažovateľky a ústavný súd uznesením č. k. II. ÚS 116/2022-110 zo 16. marca 2022 ústavnú sťažnosť odmietol). Napadnutým uznesením sudcu došlo síce (okrem iného) nadbytočne k opätovnému rozhodnutiu vo vzťahu k tomu istému nároku (trovy exekučného konania), rovnako však ako pri prvotnom rozhodovaní (v roku 2020) došlo k zamietnutiu opätovného návrhu v tejto časti, teda skoršie a neskoršie rozhodnutie si navzájom neprotirečí. Inými slovami, napadnuté uznesenie sudcu nijako negatívne neovplyvňuje či nemení postavenie sťažovateľky vo vzťahu k opätovnému návrhu v časti trov exekučného konania, keďže opätovný

návrh v časti trov exekučného konania už bol právoplatne zamietnutý skorším rozhodnutím okresného súdu. Ústavný súd nepristupuje k vyhoveniu sťažnosti v prípadoch, keď zo strany orgánov verejnej moci síce k pochybeniu došlo, avšak jeho intenzita a existujúca súvislosť medzi namietaným porušením ústavou garantovaného práva a jeho dôsledkami na spravodlivosť procesu ako celku nemala podstatný dosah (m. m. IV. ÚS 320/2011).

13. Sťažovateľka zastáva názor, že pri posudzovaní opätovného návrhu podaného podľa § 9 ods. 1 zákona o starých exekúciách má súd skúmať iba to, či tu existovala stará exekúcia, ktorá bola podľa zákona o starých exekúciách formálne zastavená a či bol podaný opätovný návrh. Existenciu prípadných okolností brániacich vymáhaniu pohľadávky (dôvody zastavenia exekúcie) je možné skúmať až po udelení poverenia na vykonanie exekúcie. Ústavný súd v tomto smere poukazuje na skutočnosť, že zákon o starých exekúciách explicitne ráta aj s možnosťou, že poverenie na základe podania opätovného návrhu udelené nebude (§ 8 ods. 6). Okresný súd v napadnutom uznesení sudcu upriamil pozornosť na podstatný fakt, že medzičasom (na rozdiel od stavu, ktorý tu bol pri vedení starej exekúcie) nastala nová skutočnosť – vyhlásenie konkurzu na majetok povinného (oddlženie fyzickej osoby konkurzom). Ústavný súd uvádza, že nezohľadnenie predmetnej skutočnosti (vyhlásenie konkurzu na majetok povinného, ktoré bráni vymáhaniu pohľadávky v rámci exekučného konania) už pri posudzovaní opätovného návrhu by nezodpovedalo požiadavke hospodárnosti a efektívnosti konania. Samotný § 53 ods. 3 písm. b) Exekučného poriadku zakotvuje, že súd návrh na vykonanie exekúcie zamietne, ak sú tu dôvody, pre ktoré by exekúcia musela byť zastavená, alebo do vydania poverenia na vykonanie exekúcie vzniknú dôvody na zastavenie exekučného konania okrem späťvzatia návrhu na vykonanie exekúcie. V tomto smere okresný súd založil svoje rozhodnutie na § 167f ods. 2 zákona o konkurze a reštrukturalizácii, v zmysle ktorého ak bol vyhlásený konkurz, ide o dôvod, aby sa bez zbytočného odkladu rozhodlo o zastavení konania, v ktorom sa vymáha pohľadávka, ktorá môže byť uspokojená iba v konkurze alebo sa považuje za nevymáhateľnú. Pre úplnosť ústavný súd dodáva, že opätovný návrh bol podaný podľa § 9 ods. 1 zákona o starých exekúciách, pričom § 10 ods. 1 zákona o starých exekúciách zakotvuje subsidiárne použitie ustanovení Exekučného poriadku.

14. Sťažovateľka v sťažnosti proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka argumentovala existenciou kategórie pohľadávok oddlžením nedotknutých (§ 166c zákona o konkurze a reštrukturalizácii), v prípade ktorých dôvod na zastavenie exekučného konania v dôsledku vyhlásenia konkurzu daný nie je. Z uznesenia sudcu vyplýva, že na predmetnú námietku okresný súd reflektoval, sťažovateľke adresoval výzvu, ktorá smerovala k novej aplikácii § 166c zákona o konkurze a reštrukturalizácii, na túto však sťažovateľka nereagovala. Uvedené sťažovateľka v ústavnej sťažnosti ani nespochybňuje, keď argumentuje, že skúmanie charakteru pohľadávky nespadá do štádia posudzovania opätovného návrhu, a okolnosť, že vymáhaná pohľadávka nie je pohľadávkou oddlžením nedotknutou, má tvrdiť a preukázať súd. Ústavný súd k tomuto poukazuje na skutočnosť, že vymoženie pohľadávky je v záujme oprávneného (v tomto prípade sťažovateľky). Sťažovateľke bol okresným súdom (prostredníctvom výzvy týkajúcej sa aplikácie § 166c zákona o konkurze a reštrukturalizácii) vytvorený priestor na argumentáciu a predloženie dôkazov vo vzťahu k ustáleniu charakteru pohľadávky, ktorej vymoženia sa sťažovateľka domáha v exekučnom konaní, sťažovateľka však túto možnosť efektívne nevyužila, a preto zamietnutie jej sťažnosti podanej podľa § 239 CSP okresným súdom nemožno považovať za svojvoľné.

15. Vo vzťahu ku kritike zákona o starých exekúciách, k námietke nesprávneho výkladu § 9 ods. 3 zákona o starých exekúciách okresným súdom ústavný súd uvádza, že napadnuté uznesenie sudcu (ani jemu predchádzajúce uznesenie vyššieho súdneho úradníka) nie je založené na ustanoveniach zákona o starých exekúciách. Okresný súd zamietol opätovný návrh, ako aj následnú sťažnosť sťažovateľky proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka z dôvodu vyhlásenia konkurzu na majetok povinného s poukazom na príslušné ustanovenia Exekučného poriadku a zákona o konkurze a reštrukturalizácii, preto predmetné námietky sťažovateľky nie sú spôsobilé spochybníť ústavnoprávnu udržateľnosť napadnutého uznesenia sudcu. Vyhlásenie konkurzu na majetok povinného by v konečnom dôsledku bolo prekážkou vymáhania pohľadávky sťažovateľky v exekučnom konaní aj za stavu, keby pôvodná exekúcia vedená na Okresnom súde Levice pod sp. zn. 3Er/1129/2013 podľa § 2 zákona o starých exekúciách zastavená nebola, teda keby zákon o starých exekúciách ani nebol súčasťou právneho poriadku.

16. Uznesenie sudcu nevykazuje znaky zjavnej neodôvodnenosti ani arbitrárnosti. Ústavný súd tak nezistil také zásahy do práv sťažovateľky, ktoré by boli z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné. Rovnako nemožno dospieť ani k záveru, že by bol výklad okresného súdu z ústavného hľadiska neospravedliteľný a neudržateľný v takej miere, aby v dôsledku toho mohlo dôjsť k porušeniu sťažovateľkou označených práv zaručených čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

17. Ústavný súd v namietanom uznesení nezistil ani taký výklad zákonných predpisov rozhodných pre vec samotnú, ktorý by mohol vyvolať účinky nezlučiteľné so základným právom na rovnosť účastníkov podľa čl. 47 ods. 3 ústavy. Ústavný súd po preskúmaní uznesenia sudcu tiež dospel k záveru, že z jeho odôvodnenia nemožno vyvodit' nič, čo by signalizovalo, že by mohlo dôjsť k neprípustnému zásahu do práv podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, čl. 11 ods. 1 listiny a čl. 1 dodatkového protokolu, keďže okresný súd v posudzovanom prípade ústavne konformným spôsobom interpretoval a aplikoval relevantné právne normy.

18. Na základe uvedeného ústavný súd konštatuje, že medzi uznesením sudcu a tvrdeným porušením označených práv neexistuje taká príčinná súvislosť, ktorá by zakladala možnosť vysloviť porušenie týchto práv po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie. Za daného stavu ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky smerujúcu proti uzneseniu sudcu odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

19. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi uplatnenými v ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. júna 2022

Peter Straka
predseda senátu